

SPECIAL REPORT รายงานพิเศษ

■ สื่อมวลชนกับการรายงานสถานการณ์ภาคใต้

โดย โสภิต ท่วงวิวัฒนา

สื่อมวลชนกับการรายงาน สถานการณ์ภาคใต้

โดย ไสภิต หวังวิวัฒนา

แทบไม่น่าเชื่อว่า เหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ ที่ยืดเยื้อยาวนานมากกว่าครึ่งปี ยังไม่มีท่าทีว่าจะยุติลงเมื่อใด กองทัพนักข่าวหลายร้อยคนระดมกำลังลงในพื้นที่เพื่อรายงานเหตุการณ์ใกล้ชิด เกาะติดสถานการณ์รายวันอย่างต่อเนื่อง

ข่าวคราวที่ประดังออกมามากมายของสื่อทุกแขนง สร้างความประหลาดใจประหลาดใจให้แก่ประชาชนผู้รับสาร หลากหลายอารมณ์ที่ปรากฏ ทั้งเศร้าเสียใจ ตกใจ ห่วงใยเพื่อนพี่น้องที่ต้องเผชิญชะตากรรมอยู่ทางใต้ หรือกระทั่งการสะใจและสมน้ำหน้าต้นเหตุที่ถูกจับได้ (ทั้งจับเป็นและจับตาย) รวมไปถึงการตั้งคำถามในหลายๆ เหตุการณ์ และสิ่งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือตำรวจ ตัดสินใจทำลงไปเพื่อคลี่คลายสถานการณ์และยุติปัญหา ว่าแท้ที่จริงแล้ว มีทางออกหรือทางเลือกอื่นหรือไม่ ที่จะทำให้เรื่องจบลงได้โดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อมากมายเช่นนั้น

การทำงานของสื่อเอง ก็ถูกตั้งคำถามว่า ทำหน้าที่ของตนเองได้ดีแค่ไหนเพื่อรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นให้คนที่อยู่นอกพื้นที่ได้รู้เห็นเรื่องราวในมุมที่เป็นจริง และเข้าใจที่มาที่ไปของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยใจที่เป็นธรรม

และต่อจากนี้ คือสิ่งที่ **คนข่าว คิด** และสิ่งที่ **คนเสพข่าว คิด** สะท้อนให้เราฟัง ถึง สิ่งที่ **คนข่าว ได้ทำ ยังไม่ได้ทำ และควรจะต้องทำ** เพื่อให้งานของตัวเอง สมบูรณ์ขึ้น

กิตติ สิงหาปัด จากไอทีวี ยอมรับว่า ภาพรวมการรายงานสถานการณ์ภาคใต้ ยังไม่เรียกว่าถึงขั้นสมบูรณ์แบบรอบด้าน 100 % แม้ว่าสื่อจะพยายามให้ข้อมูลในแง่มุมต่างๆ แต่ก็ต้องเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ทั้งจากแหล่งข้อมูล หน่วยงานภาครัฐ และเงื่อนไขทางศาสนา

“ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับศาสนา แหล่งข่าวบางคนก็พูดได้ไม่ทั้งหมด นักข่าวอยากรู้ว่าคนตายเป็นใคร แต่ด้วยหลักศาสนาอิสลาม ต้องฝังภายใน 24 ชั่วโมง การจะไปสืบค้นเพิ่มเติมก็ทำไม่ได้ สภาพการณ์ไม่เอื้ออำนวย บางครั้งก็เกินความสามารถของเรา”

นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความมั่นคง จึงมีขีดจำกัดของระดับการให้ข่าว เราได้แต่รายงานว่า **เกิดอะไรขึ้น** หากพอจะถามว่า **ทำไม** ข้อมูลก็กระจายหลายแหล่งเหลือเกิน บางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือ องค์กรสื่อบางแห่งจึงไม่มีความพยายามจะไปทำเพิ่มขึ้น ไม่รู้จะทะลุทะลวงไปเพื่ออะไร และยังมีการขอความร่วมมือจากทางการด้วยเหมือนกัน ซึ่งก็ต้องรับฟัง แต่เราก็ยังยืนยันการรายงานในบทบาทหน้าที่ของสื่อที่ทำเพื่อความถูกต้อง”

สิ่งที่ได้เรียนรู้ในมุมมองของกิตติ คือ การ

รายงานสดทางโทรทัศน์ เป็นเรื่องที่รวดเร็ว เข้าถึงผู้คนได้ง่าย ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังมาก โดยเฉพาะเมื่อมีประเด็นที่อ่อนไหว เช่น เรื่องเกี่ยวกับศาสนา สื่อมีแนวโน้มจะถูกมองว่าเป็นพวกของสหรัฐอยู่แล้ว เพราะสื่อข่าวจากชาติตะวันตกหรือรับข้อมูลข่าวสารจากเขาเยอะ และคนไทยส่วนใหญ่ก็นับถือศาสนาพุทธ หากพูดไม่ระวัง อาจถูกเข้าใจผิดได้

ขณะที่สุรชา บุญเปี่ยม นักข่าวอาวุโสจากโมเดิร์นไนน์ ทีวี ซึ่งเคยคว่ำรางวัลโทรทัศน์แสงชัย สุนทรวัฒน์มาแล้วหลายรางวัล เห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานของนักข่าวบางส่วนที่ลงพื้นที่ คือไม่เข้าใจสภาพความเป็นจริง มีความรู้ไม่มากพอและชอบเกาะกลุ่มกันเอง เกาะแหล่งข่าว โดยไม่ยอมไปหาข้อมูลจากคนอื่น ๆ

“บางทีนักข่าวชอบคิดว่าตัวเองเป็นตัวแทน หรือเป็นประชาสัมพันธ์ องค์กรที่ตนสังกัด จะเชื่อถือแหล่งข้อมูลที่เราทำประจำ โดยเฉพาะผู้แทนภาครัฐหรือราชการ ซึ่งเขาก็พร้อมจะเป็นข่าวอยู่แล้ว ทำข่าวตามข้อมูลที่ได้มา โดยไม่ค่อยตรวจสอบให้รอบด้าน หรือไปถามคนอื่น ๆ เช่น ชาวบ้าน หรือคนที่ได้รับผลกระทบ เป็นการทำข่าวด้านเดียว

ตัวอย่าง กรณีเด็กวัยรุ่นที่ก่อเหตุมาฆบัตวแล้ว บอกว่า ถูกผู้นำศาสนาหลอกมา หลังจากเป็นข่าว แทนที่นักข่าวจะเจาะต่อว่า ทำไมถึงถูกหลอก ใครชักนำมา เพื่ออะไร ส่วนใหญ่ก็มักจบแค่เพียงการถามเด็ก ได้คำตอบเท่านั้นก็พอใจ ทั้งๆ ที่หากทำความเข้าใจสภาพสังคมที่นั่นตามความเป็นจริงจะรู้ว่าปัญหาภาคใต้มีความซับซ้อนมาก ความไม่เข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับชาวบ้านฝั่งรากลึกยาวนาน คนมุสลิม ถูกทำให้รู้สึกแตกต่างจากคนพุทธ เป็นชาวไทยเหมือนกันแต่กลับไม่ได้รับการยอมรับ แท้ที่จริงเขาอาจไม่ใช่พวกมีอุดมการณ์หรือต้องการเป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนอะไรหรอก แต่เป็นเพราะว่า เด็กๆ เรียนน้อยจึงขาดความเข้าใจ เมื่อไม่รู้ก็ถูกชักจูงได้ง่าย มันสามารถโยงและสะท้อนปัญหาการศึกษา ปัญหาสังคมในระดับนโยบายได้ว่า รัฐต้องเข้าไปจัดการแก้ไขปัญหาปากท้องเขาก่อน ให้เขาไม่ยากจน มีงานทำ ได้เรียนหนังสือ เมื่อชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็ถูกหลอกได้ยากขึ้น”

อีกประเด็นที่เป็นอุปสรรคในการทำงานของนักข่าว นั่นก็คือ ทักษะคิด และวิธีติดต่อสถานการณ์ภาคใต้ หากเริ่มต้นด้วยความคิดที่เป็นลบ หรือด่วนตัดสินสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปแล้วล่วงหน้า ย่อมส่งผลต่อข่าวที่ออกอากาศ ทำให้บิดเบนไปจากความจริงซึ่งเป็นเรื่องที่อันตรายมาก

“นักข่าว ไม่ใช่แค่เพียงคนอัดเทปสัมภาษณ์ ฟังคำพูด จดข้อมูลแล้วก็ให้มอเตอร์ไซค์รีบเทปไปส่งสถานี เป็น recorder ไม่ใช่ reporter อย่างนั้นใครๆ ก็ทำได้ คนเป็นนักข่าวจะต้องมองในมุมที่แตกต่างจากคนอื่น”

สุรชา บุญเปี่ยม อ.ส.ม.ท.

เช่นเดียวกับ ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ บรรณาธิการบริหาร น.ส.พ. คมชัดลึก เห็นตรงกันว่า สื่อถูกกำหนดโดยสถานการณ์ ชาวที่บอกว่า “เกิดอะไรขึ้น” จึงมีมากกว่าชาว “ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้”

“ข้อจำกัดอย่างหนึ่งคือเรื่องภาษาและการทำความเข้าใจกับชาวบ้านในพื้นที่ ทักษะคิดของชาวบ้านที่อาจไม่ไว้วางใจหรือไม่ยอมรับสื่อก็มีผลต่อการให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูลกับเราด้วย สิ่งที่นักข่าวต้องทำเพิ่มขึ้น คือ ต้องประมวลภาพรวมของเหตุการณ์หลายๆ อย่าง เพื่อนำเสนอในรูปแบบที่น่าไปสู่การแก้ไขปัญหา ต้องพยายามมากขึ้นกว่านี้

เพราะที่ผ่านมา เราขาดการวิเคราะห์และสรุปภาพให้ชัด แต่ทั้งหมดแล้ว สาเหตุประการสำคัญก็เนื่องมาจากผู้รับผิดชอบ คือหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะรัฐบาล ที่ยังไม่ตอบและไม่สามารถชี้แจงให้ชัดเจนถึงที่มาที่ไป หรือต้นเหตุของเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ ตั้งแต่มกราคมมาจนถึงวันนี้ ก็ยังไม่รู้ว่าทำไมสถานการณ์ทางภาคใต้จึงเปลี่ยนไป”

สำราญ รอดเพชร จากเครือข่ายผู้จัดการ ก็เช่นกัน ซึ่งประเด็นชัดเจนไปที่ การให้ข้อมูลของรัฐบาลที่คลุมเครือ สื่อแต่ละสำนักจึงต้องพึ่งพาตัวเองสูงในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร กลายเป็นการทำงานทางไครทามัน มีข้อมูลที่หลากหลาย แต่ไม่รู้ว่่าที่จริงแล้วคืออะไร

“สื่อโยยหาข้อมูลจากรัฐบาลอย่างมาก ตอบมาเลยว่าเป็นใคร กลุ่มไหน รัฐบาลยืมคำพูดสื่อมาใช้ ว่าเหตุการณ์ภาคใต้เป็นกฐินสามัคคี มีหลายกลุ่ม สื่อก็พยายามตามหาว่าใครเป็นเจ้าของกฐิน แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถให้คำตอบได้ จึงอยู่ที่ว่าสื่อไหน มีแหล่งข่าวเป็นใครก็ว่าไปตามนั้น”

สำราญ ยอมรับว่า สิ่งที่ยังมีไม่มากพอ คือรายงานในเชิงวิเคราะห์เหตุการณ์ หรือรายการนั่งล้อมวงจากคนหลากหลายกลุ่ม ระดมความเห็นเพื่อสร้างสติปัญญาให้สังคม แต่ที่ต้องขึ้นมกก็คือ สื่อหลายช่องระมัดระวังตัวเองมากขึ้นก่อนจะนำเสนอข้อมูลที่มีน้ันหม่หรืออาจสร้างความ

ข่าวฉ้อโกงในสังคม บางช่อง มีภาพเด็ดตอณเกิดเหตุการณ์แต่หากเผยแพร่อาจถูกตีความผิด ก็เลือกที่จะไม่ออกอากาศแต่นำเสนอในรูปแบบอื่นๆแทน

การกระทำที่เกินกว่าเหตุ ซึ่งในความเป็นจริงไม่จำเป็นต้องทำแบบนั้น ภาพที่เกิดขึ้น สื่อไม่จำเป็นต้องแสดงออกมาตรงๆ เรามีวิธีนำเสนอในรูปแบบอื่นได้โดยได้ความหมายเดียวกัน แต่ไม่ต้องเห็นภาพรุนแรงดังกล่าว

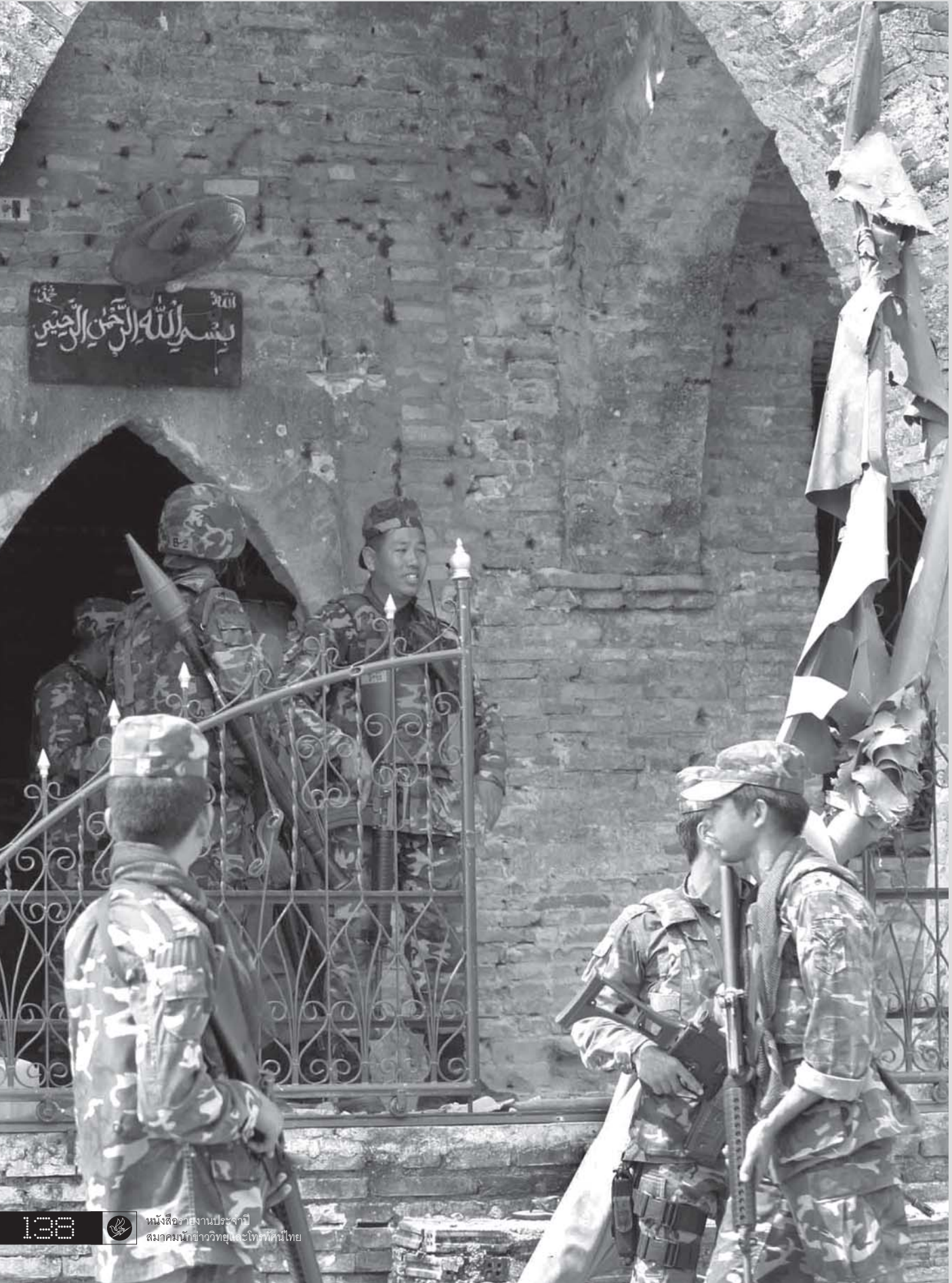
อันนี้ก็เป็นความพยายามของสื่ออีกอย่างหนึ่งที่จะรับผิดชอบต่อคนดู

ความถูกต้อง และความถี่ถ้วนในการตรวจสอบข้อมูลก่อนเผยแพร่

ผศ.ดร. พิรยศ ราฮิมมูลา อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เห็นว่าสื่อปัจจุบันมีพัฒนาการมากขึ้นกว่าเดิม การรายงานข้อมูลก็มีข้อเท็จจริงที่ถูกต้องประมาณร้อยละ 60-70 ส่วนที่เหลือ อาจเนื่องจากขาดข้อมูลในเชิงลึก และบางครั้งก็เป็นเพราะการแข่งขันกันทำให้การรายงานคลาดเคลื่อน

“เช่นกรณีครูถูกฆ่าที่อ.หนองจิก สื่อบางแห่งรายงานว่าเป็นโต๊ะครูซี 7 หรือ ชาวโต๊ะครูเสียชีวิต ตั้งศพไว้ที่วัดในอำเภอดอกพญาตี เป็นต้น ซึ่งมันไม่จริง เป็นไปไม่ได้ตามหลักศาสนาอิสลาม คนที่รู้จักจริงเขาก็หัวเราะ หรือกรณีที่มีข่าวอ้างเรื่องคัมภีร์เพี้ยน อันนี้เป็นเรื่องอ่อนไหวในความรู้สึกของมุสลิม หากจะแตะต้องคำสอนของศาสนา ถือว่าดูถูกกัน ที่จริงควรต้องใช้ว่า เป็นเอกสารที่ยกหรืออ้างถึงข้อความบางประการในคัมภีร์ มากกว่า ถ้าหากตรวจสอบข้อมูลให้ละเอียดกว่านี้สักนิด ก็จะเป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตาม หากจะให้คะแนน เมื่อเทียบกับสมัยก่อน ผมถือว่าวันนี้ สื่อสอบผ่าน เพราะนำเสนอข้อเท็จจริงมากขึ้น กล้าเข้าไปในพื้นที่ชนบท ห่างไกลเพื่อสืบค้นข้อมูล แม้บางครั้งจะเสี่ยงอันตราย”

ผศ.ดร.พีรยศมองว่า ในพื้นที่ภาคใต้ ประเด็นศาสนานั้นเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก เพราะในความเหมือนก็ยังมี ความแตกต่าง เช่น กลุ่มดาวหี วาสะบี ดังนั้นนักข่าวต้องทำการบ้านให้มากขึ้นกว่านี้ เรียนรู้ความแตกต่าง ภูมิหลังและประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นให้เข้าใจ ก่อนรายงาน ข้อมูลสู่สาธารณะ ที่สำคัญคือ การเลือกแหล่งข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์ ควรเลือกคนที่หลากหลาย ไม่ซ้ำกัน และเลือกผู้ที่มีความรู้จริงหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังไปทำ

“การสัมภาษณ์คนบางคนก็ต้องดูด้วยว่า เขาเป็นคนติดตามเหตุการณ์บ้านเมืองหรือไม่ ไม่ใช่ไปตามโต๊ะครูในประเด็นทางการเมือง เขาก็ไม่รู้ ตอบไม่ได้ บางครั้งไม่คุ้นเคยกับการสัมภาษณ์ ก็ไม่เป็นประโยชน์ แทนที่จะถามประเด็นศาสนากับเขา หรือไปถามนักการเมืองในประเด็นการเมืองแทน อย่างผมในช่วงหลัง หากจะมีคนมาสัมภาษณ์ ผมจะบอกว่า ให้หลังพื้นที่ไปก่อนเลย ไปคุย ไปฟังชาวบ้านเขาพูด แล้วค่อยมานัดผมทีหลัง มาคุยกันว่า ข้อมูลตรงกันไหม อีกเรื่องคือ สื่อต้องยื่นหัตถ์จรรยาบรรณของตัวเอง ไม่ใช่สัมภาษณ์มายาวแล้วตัดต่อจนความหมายเปลี่ยนไป หรือข้อมูลไม่ครบถ้วนอย่างที่ถามตอนแรก สื่อต้องทำหน้าที่ยกระดับสังคม ถ้าถูกมองว่ามอมเมาประชาชนก็น่าเสียดาย”

ด้าน อ.สุภาพร โพธิ์แก้ว นักวิชาการจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มองภาพรวมการรายงานข่าวสถานการณ์ภาคใต้ว่า มีทั้งก้าวหน้าและถอยหลัง สื่อได้ช่วยทำให้เรื่องนี้ไม่จางหายไปจากการรับรู้ของสังคม ช่วยทำให้คนวงนอกได้รู้และเข้าใจว่าภาคใต้ยังไม่ปกติ ได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ได้เห็นความพยายามของการรายงานข่าวเหตุการณ์ล่าสุดต่างๆ แต่สิ่งที่ยังขาดไปคือการสืบค้นข้อมูลเชิงลึก ที่มาของปัญหา

“ด้วยลักษณะของสื่อโดยเฉพาะวิทยุและโทรทัศน์ที่เน้นความรวดเร็ว จึงรายงานเหตุการณ์ ถือเอาความเร่งด่วนของรายงานคือชัยชนะ ดังนั้นเราจะเห็นและฟัง “ข่าวล่าสุด” เยอะ รู้ว่า เกิดอะไรขึ้น มีฉากการติดตามไล่ล่าผู้ก่อความ

รุนแรง การตั้งสมมุติฐานสาเหตุ /กลุ่มผู้บงการ และเห็นภาพการทำงานของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ รุ่งขึ้นก็มีข่าวเหตุการณ์ใหม่ และวนเวียนอยู่แบบนี้ เราคิดว่า มีความรุนแรงแค่ไหน ไม่ปลอดภัยอย่างไร แต่คำถามที่ต้องติดตามค้นหาสาเหตุใครเป็นคนทำ เบื้องลึกเบื้องหลังเป็นอย่างไร ยังแตะไม่มาก ข้อมูลเหล่านี้ มักจะไม่ได้จากวิทยุโทรทัศน์ ต้องอาศัยสื่ออื่นๆ เช่นสิ่งพิมพ์แทน ไม่เห็นมีใครไปสืบสวนสอบสวนมิตินิยมความเดือดร้อนของชาวบ้าน สืบหาตัวเลขชาวบ้านที่ถูกอุ้มหายตัวไป หาข้อเท็จจริงของเรื่องนี้มารายงาน ข่าวการจับกุมผู้ต้องสงสัย สอบปากคำแล้วก็ปล่อยตัวไป มีการเก็บสถิติใหม่ ว่า จับมาเท่าใด ปล่อยไปเท่าใด ผิดตัวกี่คน”

อ.สุภาพร กล่าวด้วยว่า ความขัดแย้งในพื้นที่ภาคใต้มีมานานแล้ว แต่เดิมจะเป็นปัญหาเฉพาะกลุ่ม คนที่ไม่เกี่ยวข้องก็ไม่กระทบ เขายังทำมาหากินได้ ซึ่งก็คงเหมือนกันกับจังหวัดอื่นๆ แต่สื่อดูเหมือนจะรายงานให้เป็นความรุนแรงที่แตกต่าง โดยเฉพาะช่วงหลัง ขอบเขตความรุนแรงขยายวงออกไปกระทบถึงคนในพื้นที่ก็รู้สึกว่าจะไม่ปกติ อาจเป็นได้ว่าสาเหตุประการหนึ่งคือสื่อพยายามทำให้เป็นความพิเศษหรือมากผิดปกติ เพื่อให้ข่าวขายได้ แต่เราไม่พบคำตอบว่า ทำไม ตั้งแต่เดือนมกราคมที่ผ่านมา สถานการณ์จึงเปลี่ยนไป เพราะอะไร

“การประกาศกฎอัยการศึก ไม่ช่วยให้สถานการณ์ในพื้นที่ดีขึ้น กลายเป็นการกดดันคนที่นี่มากกว่า การส่งกองกำลังจำนวนมากลงไป ภาพที่เป็นข่าวดูเหมือนจะเป็นการคุ้มครองช่วยเหลือ แต่ความทุกข์ร้อนของประชาชนเป็นความทุกข์ร้อนที่คนดูรู้สึกห่างๆ เขาทำมาหากินไม่ได้เหมือนเดิม อีกต่อไปก็ไม่เกี่ยวกับเรา ชาวที่เห็นเป็นเรื่องของคนอื่น ยังไม่เป็นเรื่องของเรา”

อ.สุภาพร มองว่าแม้ในช่วงข่าว จะไม่ได้ปรากฏรายละเอียดในเชิงลึก แต่สำหรับรายการวิเคราะห์ รายการเปิด แสดงความเห็นหลายสถานี ก็ได้เพิ่มเนื้อหาในประเด็นดังกล่าว และหลังการออกอากาศ ก็มีสวนทำให้คนดู คนฟัง เริ่มตั้งคำถามมากขึ้น มีประเด็นกระทบความคิดผู้คน และเปิด

มุมมองใหม่ๆ ทำให้เราเริ่มตระหนักว่า เรารู้จักเพื่อนร่วมชาติของเราน้อยเกินไปในบางเรื่อง เช่น กรณีพี่น้องมุสลิมมีข้อกำหนดทางศาสนาบางประการที่แตกต่าง เช่น การมีห้องละหมาด หรือต้องมีผ้าคลุมหน้าไปโรงเรียน ก่อนนี้อาจถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่มีอภิสิทธิ์ แต่แท้ที่จริงเป็นการเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งสมควรได้รับ ที่น่าสนใจคือ “เขา” กับ “เรา” ยังไม่หายไป แต่ก็พบว่า สื่อระมัดระวังการใช้ถ้อยคำมากขึ้นในรายงาน

ประเด็นที่ อ.สุภาพร ตั้งข้อสังเกตและอยากฝากสื่อให้พึงระลึกถึงในการทำงานครั้งต่อไปคือ ต้องให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น เป็นผู้กำหนดวาระของสังคม เพิ่มความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่มาของเหตุการณ์

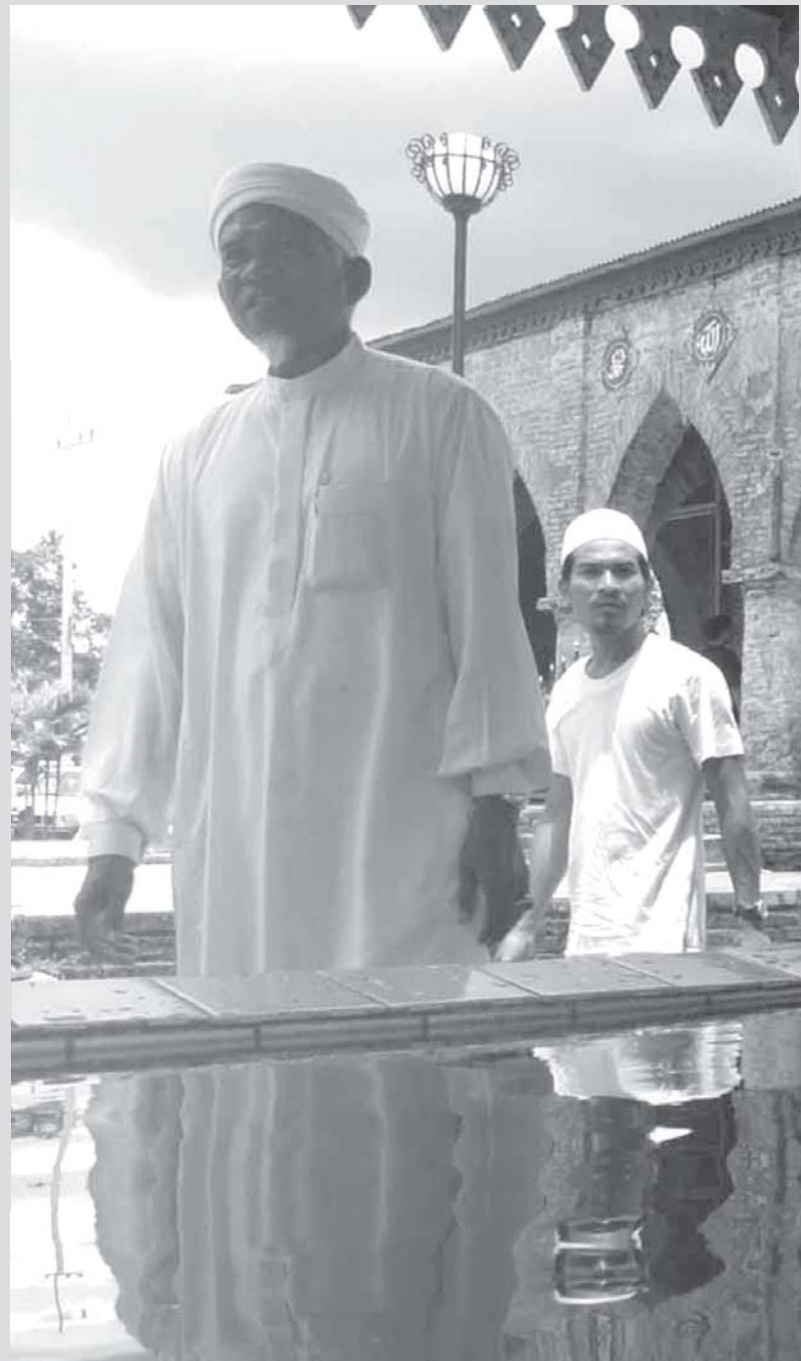
สุดท้ายคือในระดับโครงสร้างสถานี ต้องยอมรับว่า สัดส่วนเวลาหรือพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสาร เป็นปัจจัยที่กำหนดว่าสื่อแต่ละแห่งจะนำเสนอได้เจาะลึกเพียงใด ดังนั้นแต่ละสถานีควรให้เวลามากขึ้นสำหรับการรายงานเหตุการณ์ในแง่มุมต่างๆ ให้ครอบคลุม

“อยากเห็นสื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นผู้กำหนดวาระของสังคม เป็นผู้ตั้งคำถาม วิพากษ์สังคม ไม่ใช่แค่เพียงรายงานข้อเท็จจริง อยากให้ทำงานในเชิงรุกมากกว่าการตามประเด็นจากหนังสือพิมพ์ หรือรอฟังหน่วยงานรัฐแถลง ให้ราชการเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าว ความรู้อย่างเดียวไม่พอ ต้องใช้กระบวนการคิดในการทำงานที่ใส่ใจความอ่อนไหวเชิงชาติพันธุ์ และเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเชื้อชาติ ศาสนาใด หากค้นพบแง่มุมใดที่สงสัยเคลือบแคลงต้องสืบมารายงานให้หมด ไม่ใช่เซ็นเซอร์ตัวเอง ตั้งแต่ก่อนจะตั้งคำถาม เช่นที่ผ่านมา

”

สุภาพร โพธิ์แก้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแวดวงคนโทรทัศน์ ผ่านมายังนักวิชาการ จนถึงคนทำวิทยุรายการข่าวชื่อดัง อย่าง **दनัย เอกมหาสวัสดิ์ จากค่าย จีจีสี่ เน็ตเวิร์ค** มองว่า บทบาทหน้าที่ของสื่อคือการนำเสนอข้อเท็จจริง ซึ่งมี 2 มิติ คือ เกิดอะไรขึ้นกับเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไม? เมื่อสืบค้นมาแล้วนำเสนอแล้ว จึงปะปนกันระหว่างข้อมูลกับความคิดเห็น ซึ่งเรื่องนี้มีความละเอียดอ่อนมาก เพราะแหล่งข้อมูลมาจากหลายกลุ่ม ทั้งผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ทางอ้อม และผู้สังเกตการณ์ หากนำเสนอโดยไม่แยกแยะหรือระมัดระวัง ก็จะทำให้ความเห็นกลายเป็นข้อมูล

“สื่อทำคะแนนเต็มในการรายงานว่าเกิดอะไรขึ้น แต่การตอบคำถามว่าทำไม หลายครั้งก็ถูกตีติง เพราะไม่แยกแยะว่าอะไรคือข้อมูล อะไรคือความเห็น ธรรมชาติของสื่อ มักเลือกหยิบเรื่องที่เรียกว่า “ขายได้” มาเล่น อย่างเช่นกรณีกรรมมาธิการชุดหนึ่งของวุฒิสภา เชิญผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะมาให้ข้อมูลเพื่อสอบสวนสาเหตุ ปรากฏว่า มีกรรมมาธิการบางคน พุดขึ้นว่า ผมอยากรู้ว่าใครเป็นฆาตกร รุ่งขึ้น สื่อก็เอาไปขึ้นพาดหัวข่าว เป็นต้น”

दनัยเห็นว่า เมื่อสื่อเปิดเรื่องขึ้นมาแล้ว ความคาดหวังก็คือ สื่อต้องเสนอความต่อเนื่องทุกวัน เมื่อถูกกดดันด้วยปริมาณข่าว ดังนั้น อะไรก็ต้องเป็นข่าว เลยต้องเอาข้อมูลจากภาครัฐไปเคลื่อนเป็นส่วนใหญ่ และอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การรายงานสถานการณ์ต่างๆ ไม่ครอบคลุมรอบด้านอย่างที่

ควรจะเป็น ก็คือข้อจำกัดเรื่องขนาดของธุรกิจ สื่อเล็กๆ คงไม่สามารถทุ่มเทพัฒนาการทั้งหมดลงไปเพื่อสถานการณ์ภาคใต้เพียงอย่างเดียว ในเมื่อยังมีประเด็นอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันด้วย

แม้สถานการณ์ความรุนแรงในภาคใต้ ยังไม่ยุติ และไม่อาจคาดเดาได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด สื่อมวลชน ก็ยังคงต้องทำหน้าที่เป็นกระจกเงา สะท้อนความเป็นจริง ให้สังคมได้รับรู้ต่อไป แต่นอกเหนือจากการทำงานตามหน้าที่ แล้ว ในอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน นั่นคือการเป็นตะเกียงเพื่อส่องทาง และให้แสงสว่างแก่ผู้คนอย่างที่दनัย ผากเป็นข้อสังเกตไว้ว่า **สื่อต้องทำหน้าที่ เป็นผู้ให้สติกับสังคม และต้องรู้จักปล่อยวางความเชื่อเฉพาะตัวลงเสียบ้าง ::**

